

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

_____ Олена Ареф'єва
“ _____ ” _____ 2022 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема: «Методи підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства»

Виконавець: Загайна Світлана Юріївна

Керівник: к.е.н., професор Бойко Олена Миколаївна

Нормоконтролер: к.е.н., старший викладач Сафонік Н.П.

КИЇВ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування

Кафедра економіки повітряного транспорту

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач випускової кафедри

_____ Олена Ареш'єва

« ____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання випускної роботи

_____ Загайної Світлани Юріївної _____

(П.І.Б. випусника)

1. Тема роботи «Методи підвищення конкурентоспроможності підприємства» затверджена наказом ректора від 26.04.2022 р. № 434/ст.
2. Термін виконання роботи: з 23.05.2022 р. по 19.06.2022 р.
3. Вихідні дані роботи: плани, звіти, фінансова звітність, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, наукові та методичні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, електронні інформаційні джерела.
4. Зміст пояснювальної записки: Вступ. Теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства. Аналіз стану та напрями вдосконалення конкурентоспроможності послуг Державного підприємства «Міжнародний аеропорт Бориспіль». Висновки.
5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: Наукові визначення поняття «конкурентоспроможність» та «конкурентоспроможність продукції». Властивості конкурентоспроможності продукції. Критерії конкурентоспроможності продукції. Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції. Загальна схема оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства. Аналіз фінансових результатів ДП МА «Бориспіль». Показники ефективності провідних аеропортів Східної Європи та ДП МА «Бориспіль». SWOT-аналіз ДП МА «Бориспіль». Порівняння показників ефективності аеропортів «Київ» та «Бориспіль». Методи підвищення показників в ДП МА «Бориспіль».

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Підпис керівника
1.	Видача завдання	23.05.2022	
2.	Дослідити теоретичні основи підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства	24.05.2022-28.05.2022	
3.	Провести аналіз стану ДП МА «Бориспіль» та запропонувати напрями вдосконалення конкурентоспроможності послуг	29.05.2022-02.06.2022	
4.	Написання вступу та висновків	03.12.2020-06.12.2020	
5.	Оформлення пояснювальної записки, графічного матеріалу, підготовка доповіді, передзахист	06.06.2022-08.06.2022	
6.	Проходження нормоконтролю, перевірка на плагіат, оформлення документів до захисту, рецензування роботи, подання роботи на кафедрі	08.06.2022-13.06.2022	

7. Дата видачі завдання: 23.05.2022 р.

Керівник випускної роботи _____ Бойко О.М.
(підпис керівника) (П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____ Загайна С.Ю.
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства»: 122 сторінки, 20 рис., 22 табл., 76 літературних джерел, 14 додатків.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ, КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ, КОНКУРЕНТИ, НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ, ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ.

Об'єктом даної роботи є процес обґрунтування напрямків підвищення конкурентоспроможності послуг на ДП МА «Бориспіль». Предметом розробка методичних підходів до оцінки та розробки шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства. Метою випускної роботи є поглиблення теоретичних та методологічних засад для нарощування конкурентоспроможності продукції на авіаційному підприємстві.

Методи дослідження – економічний аналіз, статистичне проектування, порівняння, узагальнення теоретичних та прикладних здобутків, абстрагування, аналізу, метод SWOT-аналізу.

Методологічну основу роботи забезпечили наукові праці вітчизняних вчених та зарубіжних економістів, навчальні посібники, опубліковані статті в вільному доступі, нормативно-правові документи, офіційні статистичні матеріали та звітність підприємства МА «Бориспіль» за останні роки.

Отримані наукові результати полягають у обґрунтуванні сучасних напрямків вдосконалення методичних підходів до управління та аналізу конкурентоспроможності продукції, які були адаптовані до значних змін в останні роки. Значущість виконаної роботи та висновки дослідження може мати вплив на функціонування підприємств та системи управління.

Матеріали дипломної роботи можна використовувати в теорії при дослідженнях, в практичній – працівникам аеропортів, особливо ДП МА «Бориспіль»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриньов А. В. Концептуальні засади системного управління конкурентним потенціалом машинобудівного підприємства. (112) 2013. С. 54
2. Донець Л. Основи підприємництва / Л. Донець, Н. Романенко. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 320 с
3. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 12. С. 64.
4. Акмаєв А. І. Удосконалення оцінки конкурентоспроможності підприємства в умовах глобалізації. 2007. С. 7-10
5. Porter M.E. Competitive Advantage of Nations / M.E. Porter. New York : Free Press, 1990. 426 p.
6. Бачевський Б. Є. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2009. 400 с
7. Ареф'єва О.В., Запорожець Т.С. Підхід до формування конкурентоспроможності господарського потенціалу підприємств. *Проблеми підвищенні ефективності інфраструктури*. 2012. №35. С. 30-34.
8. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Стратегічне управління розвитком підприємств в умовах конкурентної економіки. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. №1. С. 20-32.
9. Мазур К. В. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємницьких структур. *Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах глобалізації*: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції 24 квітня 2009 року. ВТЕІ КНТЕУ, 2009. ч.1. С.434-43.
10. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.
11. Воронкова А. Е. Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія. Харківський національний економічний ун-т; 2-е вид., переробл. і доп. Х. : ІНЖЕК, 2008. 520 с.

12. Сафонік Н. П., Ковальчук А. М., Карпенко І. О. Особливості формування економічного потенціалу підприємства із позицій його іміджу в умовах адаптації до змін. *Бізнес Інформ*. 2021. №11. С. 287–293.

13. Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т., Заболотна Д. В. Стратегічні ресурси забезпечення економічного потенціалу в контексті інтеграційно-диверсифікаційного розвитку підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. №11. С.398

14. Kwilinski, A. (2017). Development of industrial enterprise in the conditions of formation of information economics. *Thai Science Review*, Autumn 2017, 85 – 90.

15. Ареф'єва О.В., Астапова Г., Матвєєв В. та інші. Удосконалення системи оцінки конкурентоспроможності комерційного банку. *Фінансова діяльність і корпоративна стратегія комерційних банків*: монографія. К. : «Центр учбової літератури», 2015. Т.2. С.29 - 35.

16. Резніченко Д. В. Категоріальний апарат конкурентоспроможності соціально– економічної системи. *Інноваційна економіка*. 2012. № 8. С. 171–175

17. Чобіток В.І. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 160-165.

18. Стадник М. Я. Методика визначення потенціалу міжнародної діяльності підприємства на ринках високотехнологічної та інноваційної продукції. *Економіка та управління інноваціями*. 2005. № 1(43). С. 126-13.

19. Кирчата І.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в глобальному середовищі: монографія. Харків: ХНАДУ, 2009. 160 с.

20. Ареф'єва О.В., Мізюк С.Г., Ращепкін М.В. Особливості формування економічного потенціалу підприємств із позицій економічної безпеки. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Науков. Вісник УжНУ*, 2018. Вип. 22/2018. С. 5-10.

21. Андрієнко М. М. Якість транспортних послуг – критерій ефективного обслуговування споживачів. *Вісник економіки і промисловості*. 2004. №5. С. 210–213.

22. Andrianov, V. (1997). KonkurentosposobnostRossiivmirovoiekonomike. *Ekonomist – Economist*, 10, 37-47.
23. Ареф'єва О.В., Мізюк С.Г., Ращепкін М.В. Особливості формування економічного потенціалу підприємств із позицій економічної безпеки. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Науков. Вісник УжНУ*, 2018. Вип. 22/2018. С. 5-10.
24. Кирчата І.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в глобальному середовищі: монографія. Харків: ХНАДУ, 2009. 160 с.
25. Романишин С.Б., Галелюк М.М., Когут У.І. Система понять, які характеризують конкурентний стан підприємства. *Науковий вісник НЛТУ*. 2009. Вип. 19.1. С. 174-181.
26. Чернега В. В. Конкурентостійкість підприємств та механізмів її забезпечення : монографія К. : ІПК ДСЗУ, 2008. 235 с.
27. Чобіток В.І. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 160-165.
28. Kuzior, A., Arefieva, O., Poberezhna, Z., Ihumentsev, O. (2022). The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. *Sustainability*, 14(6), 3258. DOI: 10.3390/su14063258
29. ГавваВ. Потенціалфірми: формуваннятаоцінювання : [навчальнийпосібник] / В. Гавва, Е. Божко. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 224 с.
30. Господарський кодекс України: офіц. текст за станом на 20 січня 2007 р. Х. : Одіссей, 2007. 240 с.
31. Донець Л. Основи підприємництва / Л. Донець, Н. Романенко. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 320 с
32. Економіка виробничого підприємництва / за ред. Й. Петровича. 3-тє вид., випр. К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. 405 с.
33. Економічна теорія: Політекономія: / за ред. В. Базилевича. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: ЗнанняПрес, 2004. 615 с.

34. Ареш'єва О. В., Сафонік Н. П., Кривенко Є. А. Фактори інноваційного розвитку системи матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неотехнологічного відновлення. *Modern Economics*. 2021. № 30(2021). С. 13-20. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-02).

35. Шинкаренко В.Г. Управление конкурентоспособностью предприятия / В.Г. Шинкаренко, А.С. Бондаренко. Харьков : Изд-во ХНАДУ, 2003. 186 с.

36. Дубовик Н.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємств сервісної діяльності на морському транспорті. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті* 2012. № 4 (41). С.166-186.

37. . Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. К. : КНТЕУ, 2001. 309 с.

38. Ареш'єва О.В. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія. / За редакцією Ареш'євої О.В. К:НАУ, 2018. 260 с.

39. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю: навч. посіб. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 304 с.

40. Сафонік Н.П., Богомол К.С. Загальні аспекти застосування гендерно орієнтованого підходу у сфері трудових відносин та підприємницької діяльності. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 35. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-10>.

41. Луцький М.Г., Данілова Е.І. Конкурентоспроможність продукції українських корпорацій на міжнародних ринках. *Problems of a systemic approach to the economy enterprises*. 2007. vol. 1. №1. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/EPsAE/article/view/3901>

42. Чубинський А. Н., Рокитова А. С. Расчетная методика оценки конкурентоспособности продукции. *Маркетинг и маркетинговые исследования*. 2002. № 4. С. 19–27.

43. Васильков В. Організація виробництва. В. Васильков. К. : КНЕУ, 2003. 524 с.

44. Мойсеєнко І.Є. Фінансове планування на підприємстві. *Фінанси України* №9 2000р, с.32.
45. Ліфиць І.М. Конкурентоспроможність товарів і послуг: 2-е вид., Перераб. і доп. : Вища освіта; Юрайт-Издат, 2009. 460с.
46. Загородній А.Г. Оцінювання конкурентоспроможності інноваційної продукції в процесі вибору інноваційної стратегії підприємства. *Фінанси України*. 2007. № 1. С. 99-110.
47. Юдін М. Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції. *Економіст*. 2010. № 6. С. 40.
48. Корецький М.Х. Стратегічне управління: навчальний посібник. Корецький М.Х., Дегтяр А.О., Дацій О.І. К.: Центр учбової літератури, 2007. 240 с.
49. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю: навч. посіб. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 304 с.
50. Рябкина И. В. Конкурентоспособность как фактор экономической безопасности предприятия. URL: <http://masters.donntu.edu.ua/2004/fem/ryabkina/diss/index.htm#8>.
51. Говсеева А.И., Луцкий М.Г. Сучасні тенденції розвитку менеджменту в авіаційній галузі. *Problems of a systemic approach to the economy enterprises*. 2009. vol 3. № 11. URL: <https://jrnl.nau.edu.ua/index.php/EPsAE/article/view/4450>
52. Чубинський А. Н., Рокитова А. С. Расчетная методика оценки конкурентоспособности продукции. *Маркетинг и маркетинговые исследования*. 2002. № 4. С. 19–27.
53. Савчук А. В. Системний підхід до аналізу конкурентоспроможності промислового підприємства. *Економіст*. 2001. №12. С. 58-61.
54. Марченко Т.Б. Методика впровадження системи управління якістю на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №12. С.152-156

55. Швиданенко О.А. Сучасні критерії конкурентоспроможності: ефективність та інноваційність. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. №8. С. 145-153.
56. Гаврилюк О.В., Гузенко І.Ю. Конкурентні та інтегральні стратегії у глобальному розвитку. *Економіка промисловості*. 2003. №3. С. 3-10.
57. Статистика Державної авіаційної служби України. URL:<https://avia.gov.ua/pro-nas/statistika/>
58. Сайт ДП «Укранерорух». URL:<http://uksatse.ua>.
59. Сайт Державної служби статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>.
60. Сайт ДП МА «Бориспіль». URL:<https://kbp.aero>
61. Min'ko, E. and Krichevskii. Quality and competitiveness, (2006). М.
62. Синиця Т. В. Структурні зміни у трудовому потенціалі підприємств в умовах трансформаційної економіки. *Економіка*. 2003. Вип. 3. С. 113 – 119
63. Чернега В. В. Конкурентостійкість підприємств та механізмів її забезпечення : монографія К. : ІПК ДСЗУ, 2008. 235 с.
64. Павлова В.А., Губарев Р.В. Система управління конкурентоспроможністю підприємства. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2014. № 2 (17). С. 168-176
65. Kano Noriaki, Nobuhiku Seraku, Fumio Takahashi. Shinichi Tsuji Attractive quality and must-be quality. *Journal of the Japanese Society for Quality Control*. 1984. № 14(2). P. 39 – 48
66. Михайленко О.В. Теоретичні засади визначення конкурентоспроможності потенціалу підприємства. *Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова*. 2013. Вип. 2/1. С.48-52.
67. Кваско А.В. Формування конкурентоспроможного потенціалу підприємства. *Інтелект XXI*. 2013. № 1/2. С. 114-121
68. Князик Ю.М., Лебідь Т.В. Вплив маркетингових чинників на формування конкурентоспроможності промислових підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2006. № 570. С. 86-90

69. Кулиняк Ю. І. Проблеми визначення сутності конкурентної стратегії організації *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2011. № 714. С. 87–95

70. Зоріна О.І., Сиволовська О.В. Оцінка конкурентоспроможності транспортної послуги. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 42. С. 288-292

71. Дикань В. Л. Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах міжнародних транспортних коридорів: моногр. Харків: УкрДАЗТ, 2008. 170 с.

72. Гура В.Л. Формування та реалізація потенціалу конкурентоспроможності підприємств молокопереробної галузі України: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04; КНУ ім. Т.Г. Шевченка. К., 2011. 24 с.

73. Вовк О.М. Ковальчук А.М., Комісаренко Я.І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *ModernEconomics*. 2020. Вип. 21. С. 37-44.

74. Вовк О.М. Тульчинська С.О. Методичні засади оцінювання модернізаційного потенціалу підприємств інфраструктурної сфери. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. №1. С.345-350.

75. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. №2(80). С. 60-65.

76. Геєць В. М. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні; НАН України ; Інститут економічного прогнозування. Х. : Форт, 2003. 440 с.

